

Ковтун Світлана

д-р с.-г. наук, професор, академік НААН
Інститут розведення і генетики тварин ім. М.В. Зубця
с. Чубинське, Київська обл., Україна

Калинка Андрій

канд. с.-г. наук., с.н.с., член-кореспондент МАНЕБ
завідувач відділу селекції, розведення, годівлі та технології
виробництва тваринницької продукції
Буковинська ДСГДС
Чернівці, Україна

Шпак Людмила

канд. с.-г. наук, провідний науковий співробітник
Відділення зоотехнії НААН
Київ, Україна

ПРОДУКТИВНІСТЬ НОВОЇ ПОПУЛЯЦІЇ М'ЯСНИХ КОМОЛИХ СИМЕНТАЛІВ ЖУЙНИХ З ВИКОРИСТАННЯМ РІЗНИХ СЕЛЕКЦІЙ ТА ЛІНІЙ В КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ

В ринкових відносинах в суспільному секторі різних форм господарювання розводиться м'ясний комолий симентал худоби нової популяції з високим генетичним м'ясним потенціалом, який відповідає запитам галузі м'ясного скотарства для виробництва екологічно чистої, якісної, дешевої та рентабельної яловичини в умовах Буковини [1- 6].

Тому вперше проведено системне дослідження генезису та визначено племінні ресурсинової популяції м'ясних комолих сименталів худоби за особливостями формування м'ясної продуктивності. Вивчено стійку генетичну зумовленість таких важливих селекційних ознак як м'ясність, молочність, комолість, пристосованість до різних кліматичних зон регіону Карпат.

Останнім часом відбувається процес якісного перетворення симентальської породи комбінованого напрямку продуктивності в напрямку створення інтенсивного типу м'ясної худоби з використанням генофонду м'ясних комолих сименталів американської, канадської, австрійської селекції в господарствах різних форм власності Західного регіону України.

Метою статті – продуктивність стад нової популяції м'ясного комолого сименталу худоби різних ліній та селекції, для отримання дешевої яловичини в умовах регіону Буковини.

Об'єктом досліджень були тварини м'ясного комолого сименталу худоби в господарствах Чернівецької області. Дослідження проводилися за матеріалами зоотехнічного і племінного обліку на маточних стадах м'ясного комолого сименталу в діючому племзаводі “Чернівецький” (151 корів) в дочірніх господарствах СВПК “Перемога” (67 корів) Герцаївського та в ДП “Рокитне” СТОВ “Авангард” (65 корів) Новоселицького району Чернівецької області.

У результаті виконаної роботи на Буковині сформовано дуже цінні стада в кількості 475 корів м'ясного комолого сименталу нового типу з високою енергією росту молодняку на підсисі 900 – 1500 г на добу влітку та 800 – 900 г за повний цикл вирощування при витратах корму природу 7,5 к. од.

Визначено молочну продуктивність корів м'ясного комолого сименталу за

лактаціями в господарствах на Буковині (табл. 1). Встановлено, що молочна продуктивність корів (жива маса телятв 210 днів) в III лактації (лінія Ахіллеса 369), складає 219 кг, що на 30 кг(4,0%)більше від ровесників першої лактації.

Таблиця 1. Молочна продуктивність корів, кг

Лактація Лактації	Племінні господарства											
	Племзавод ДП ДГ “Чернівецький”				Племзавод ДП “Рокитне “СТОВ “Авангард”				Репродуктор СВПК“Перемога “			
	Селекції											
	американська		канадська		американська, канадська				американська, канадська			
	Лінії											
	Ахіллеса 369		Абрікота 58311		Ахілеса 369		Абрікота 58311		Ахілеса 369		Абрікота 58311	
	Гол.	жива маса	Гол.	жива маса	Гол.	жива маса	Гол.	жива маса	Гол.	жива маса	Гол.	жива маса
	I	13	189	8	181	3	185	5	178	1	187	2
II	24	211	22	191	5	195	6	185	3	207	6	189
III	58	219	35	211	2	201	4	197	15	209	10	207
Усього	95	202	65	206	10	194	15	187	19	201	18	192

Висока енергія росту притаманна третій лактації лінії Абрікота 58311, складає 211кг, що на 8 кг (4%) менше від ровесників вище вказаної лактації лінії Ахіллеса 369.

Визначено в роботі і зміну в живій масі нащадків бугаїв – плідників ліній Ахіллеса 369 та Абрікота 5831 (табл. 2).

Таблиця 2. Середньодобові прирости молодняку, (M±m, n = 11)

Показник	Групи тварин			
	Лінії			
	Ахіллеса 369		Абрікота 58311	
Назва бугаїв - плідників	Івор 1002	Форест 0899	Мікрон 3981	Майор 351
Кількість нащадків, гол.	11	11	11	11
Жива маса, кг:				
При народженні	31,0	27,2	30,3	32,3
На кінець першого пасовищного періоду	253,0	259,0	256,0	246,0
Приріст:				
загальний, кг	222,0	231,8	225,7	213,7
середньодобовий, г	969,4	1012,2	985,5	933,2
Приріст:				
Загальний, кг	640,0	651,8	629,7	619,7
Середньодобовий, г	933,2	951,3	918,0	907,0
Витрати корму на 1 кг приросту, к. од.	10,4	10,6	10,8	9,4

Інтенсивне вирощування нащадків бугаїв плідників забезпечили високу енергію росту бугайців усіх груп, проте характер росту тварин різнився. Дослідженнями встановлено, що прирости протягом першого пасовищного періоду вирощування у нащадків бугая – плідника Фореста 0899 склали 1012 г, що на 78,7 г (11,1%) більше від нащадків ровесників - аналогів бугая Мікрона 3981 лінії Абрікота 5831. Як виявилось, що найбільша жива маса бугайців була у нащадків бугая Фореста 0899 лінії Ахіллеса 369, яка складала 231,8 кг, що більше на 31 кг від нащадків бугая Майора 351 лінії Абрікота 58311.

Вирощування нащадків бугаїв - плідників м'ясного комолого сименталу різних ліній американської селекції з використанням взимку силосу з бобово-злакових травосумішок, а влітку з випасанням на сіяних культурних пасовищах вказаних травосумішках без підгодівлі енергетичними кормами, веде до збільшення середньодобових приростів (933– 1012 г), що свідчить про високий генетичний потенціал м'ясної продуктивності в умовах Буковини.

Отжена перспективу в нашій роботі основні зусилля будуть спрямовані

наконсолідацію стад та підвищення показників м'ясної продуктивності тварин, покращення материнських ознак, відтворної здатності та імунітету.

Висновки. В умовах передгірної зони Карпат встановлено, що на нагулі на культурних пасовищах нащадки бугая – плідника Фореста 0899, мали високу енергію росту, яка склала 1012 г, що на 79 г (11,1%) більше від ровесників- аналогів бугая Мікрона 3981 лінії Абрікота 58311.

Список використаних джерел

1. Лукаш В.П., Шкурин Г.Т. Формування симентальської м'ясної породи в Україні *Науково - виробничий бюлетень „Селекція.”* Київ. 1998. С. 127–129.
2. Калинк А., Лесик О., Сташко В. Нове в селекціїм'ясного скотарства Буковини. *Тваринництво України.* 2018. № 5. С. 23-30.
3. Калинка А. К. Лесик О. Б., Шпак Л. В. Нова популяція сименталівна Буковині. *Таврійський науковий вісник. Сільськогосподарські науки.* 2018. Випуск № 103. С. 200-208.
4. Калинка А. К., Лесик О.Б., Казьмірук Л.В. Формування племінних стад нової популяції сименталів на Буковині. *Аграрна наука та харчові технології.* 2018. Вип. 1(103). С. 107-122.
5. Калинка А. К. Інтенсивність росту нащадків бугаїв-плідників м'ясногокомолого сименталу худоби за лініями з використанням високого рівня годівлі в умовах Буковини. *Науковий бюлетень. Господарсько-біологічні особливості худоби м'ясного сименталу нової популяції в Карпатському регіоні України / Під науковою редакцією А.К. Калинка.* Вінниця : Нілан–ЛТД, 2018. С. 16-18.
6. Шкурин Г.Т., Ефективність розведення генотипів симентальської м'ясної породи. Київ : Ас. „М'ясне скотарство”, 1998. 100 с.

